



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conferenceแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ: กรณีศึกษาเรือนจำกลางคลองเปรม
และทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานครMeasure of Welfare Operational Development of Elderly Offenders: A Case Study of Klongprem
Central Prison and Central Women Correctional Institution in Bangkok Metropolisมนัสวี แผนสมบุรณ์ (Manasawee Phaensomboon)¹ ชาญกณิต กฤตยา สุริยะมณี (Chankanit K. Suriyamanee)²ศุภกร ปุญญฤทธิ์ (Suppakorn Poonyarith)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานในด้านการให้สวัสดิการของเรือนจำ/ทัณฑสถานต่อผู้ต้องขังสูงอายุในปัจจุบัน (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการให้สวัสดิการของเรือนจำ/ทัณฑสถานต่อผู้ต้องขังสูงอายุ (3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้ต้องขังสูงอายุ จำนวน 238 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ต้องขังสูงอายุและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 12 คน โดยสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 60-65 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา สมรส/อยู่กินด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีสมาชิก 4-6 คน กระทำความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ 31 ปี-ประหารชีวิต ระยะเวลาในการต้องโทษ ต่ำกว่า 5 ปี มีโรคประจำตัวและไม่เคยประสบอุบัติเหตุ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุด้านที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร การบริหารร่างกายและการนันทนาการและการรักษาพยาบาล ได้แก่ เพศ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากร ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ ศาสนา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระยะเวลาที่ต้องโทษมาแล้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ผู้ต้องขังสูงอายุ การจัดสวัสดิการ แนวทางในการพัฒนา

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล manasawee.nas@hotmail.com² รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล chancrim@hotmail.com³ อาจารย์ ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล suppakorn2519@gmail.com



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

Abstract

This mixed-method research aimed to study (1) the operation of welfare development of elderly prisoners (2) the factors affecting the welfare operation for elderly prisoners (3) the guideline for developing the quality of life among elderly prisoners in the present and the future. The samples in the quantitative research were 238 elderly prisoners. The statistics for analyzing the data were percentage, average, standard deviation, analysis of variance and multiple classification analysis. The qualitative research focused on 12 samples by in-depth interview both elderly prisoners and correctional officers. The study found that the mean age of the sample group was 60-65 years. They were Buddhist, graduated from primary school, and were married, but without marriage license. There were 4-6 people in the family. They had careers related to Drug offence according to the Narcotic Act before imprisonment serving the sentence between 31 years and life imprisonment, congenital disease and have never faced any accident when being imprisoned. The study also revealed that the factors affecting the guideline on the measurements of the welfare operational development of elderly offenders consisted of residence, clothes, foods, exercise, recreation and health care such as gender, environmental factors, people, educational level, marriage status before imprisonment, sentence period, religious, family member, and served sentence period were statistically significant (0.05).

Keywords: Elderly offenders, Welfare, Development guidelines



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในช่วงสังคมของผู้สูงอายุ (Aging society) ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติได้คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ในช่วงปี พ.ศ. 2567-2568 หรือในอีก 6 ปีข้างหน้า สิ่งสำคัญที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญ คือ เรื่องของสภาพร่างกายและจิตใจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น สภาพร่างกายที่เสื่อมถอย การเจ็บป่วย การปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ สภาพแวดล้อมและที่สำคัญผู้สูงอายุมีความต้องการเฉพาะด้านเพื่อให้เหมาะสมกับวัยชรา ซึ่งทางกรมอนามัย (2552) ได้ระบุถึงความต้องการของผู้สูงอายุไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น ต้องการสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ต้องการคนช่วยเหลือดูแล ต้องการอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ต้องการผู้ดูแลในยามเจ็บป่วย ต้องการได้รับการตรวจสุขภาพ การรักษาพยาบาลที่สะดวก 2. ความต้องการทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสังคมส่งผลให้สภาพจิตใจของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไปด้วยคือการรับรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นเรื่องที่ทำได้ยากจึงทำให้ผู้สูงอายุยึดติดกับความคิดและเหตุผลของตนเอง รวมทั้งการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในด้านต่างๆ เช่น ท้อแท้ น้อยใจ อารมณ์ไม่มั่นคงเมื่อมีเรื่องมากระทบจิตใจก็จะส่งผลให้มีอาการหงุดหงิด โกรธง่ายและการสร้างวิถีดำเนินชีวิตของตนเอง 3. ความต้องการทางด้านสังคม เศรษฐกิจของผู้สูงอายุ เช่น ต้องการได้รับความสนใจจากผู้อื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของและต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคม เป็นต้น

กรมราชทัณฑ์เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดในทุกคดีด้วยการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษเนื่องจากเป็นผู้ต้องขังที่มีอายุมาก มีสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงอันเนื่องมาจากสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้มีระเบียบหรือแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุที่อยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ เช่น 1. การจัดสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ 2. การจัดตั้งศูนย์ผู้ต้องขังสูงอายุ 3. การพัฒนาชมรมผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ/ทัณฑสถาน (กรมราชทัณฑ์, 2561) นอกจากนี้ลักษณะพิเศษของงานราชทัณฑ์ คือ 1. เป็นงานที่ต้องปฏิบัติตลอด 24 ชั่วโมง 2. เป็นงานที่ต้องปฏิบัติทันทีที่ไม่สามารถปฏิเสธหรือผ่อนผันการปฏิบัติได้ 3. เป็นงานที่ต้องปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ต้องอาศัยความละเอียดถี่ถ้วนและถูกต้อง 4. เป็นงานที่มีความยากลำบากโดยเฉพาะงานด้านการแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี 5. เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ 6. เป็นงานที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของสังคม (กรมราชทัณฑ์, 2558)

ดังนั้นเมื่อพูดถึงผู้สูงอายุที่อยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานหรือที่เรียกว่า “ผู้ต้องขังสูงอายุ” นั้น กล่าวคือ บุคคลที่กระทำความผิดที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 มาตรา 4 บัญญัติว่า หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก โดยนักโทษเด็ดขาดหมายถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามหมายจำคุกภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุดและหมายความรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย เป็นต้น นอกจากนี้จำนวนของผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์นั้นในแต่ละปีพบว่ามีปริมาณอยู่ในระหว่าง 4,600-7,000 คน/ปี คิดเป็นร้อยละ 3.00-3.5 % จากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดทั่วประเทศ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากและต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษจากทางกรมราชทัณฑ์

นอกจากนี้ในส่วนพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปี 2560 เรื่องสุขอนามัยของผู้ต้องขัง มาตรา 54 ให้เรือนจำทุกแห่งจัดให้มีสถานพยาบาล เพื่อเป็นที่ทำการรักษาพยาบาลผู้ต้องขังที่ป่วย จัดให้มีแพทย์พยาบาลหรือเจ้าพนักงานเรือนจำที่ผ่านการ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

อบรมด้านการพยาบาลซึ่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำที่สถานพยาบาลนั้นด้วยอย่างน้อยหนึ่งคนและให้ดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการตรวจร่างกายตามมาตรา 37 การดูแลสุขอนามัย การสุขาภิบาลและการตรวจสอบสุขภาพตามความจำเป็น รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้ต้องขังได้รับโอกาสในการออกกำลังกายตามสมควรและจัดให้ผู้ต้องขังได้รับอุปกรณ์ช่วยเหลือเกี่ยวกับสายตา การได้ยินรวมถึงอุปกรณ์สำหรับผู้ที่มีความพิการตามความจำเป็นที่เหมาะสมเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากผู้ต้องขังทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะมีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจหรือมีสิทธิตามมาตรฐานบริการทางการแพทย์ ซึ่งต้องอยู่ในระดับเดียวกับการบริการที่จัดให้กับสังคมภายนอกตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมข้อที่ 12 คือ “สิทธิของบุคคลทุกคนในการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตในมาตรฐานระดับสูงสุด”

ในปัจจุบันทางกรมราชทัณฑ์ได้มีระเบียบแนวทางในการดูแลหรือการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม โดยกรมราชทัณฑ์ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดสวัสดิการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุที่อยู่ในเรือนจำ และทัณฑสถานทั่วประเทศ ดังนี้ 1. สำหรับจัดสวัสดิการ 2. สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ได้แก่ 1. การจัดสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ 2. การจัดตั้งศูนย์ผู้ต้องขังสูงอายุ 3. การพัฒนาชมรมผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เป็นต้น (กรมราชทัณฑ์, 2561) ดังนั้นเมื่อผู้ต้องขังสูงอายุต้องเข้ามาอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เคร่งครัดและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากสภาพแวดล้อมเดิมซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกหรือจะเป็นในเรื่องของปัญหาสุขภาพที่ต้องเผชิญซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ ต่อตัวของผู้ต้องขังสูงอายุทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังถูกจำกัดในด้านต่างๆ อาจก่อให้เกิดความกดดันจนทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุของเรือนจำและทัณฑสถาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานมีวิธีการในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งเพื่อศึกษาลักษณะของการปฏิบัติงานในด้านการให้สวัสดิการของเรือนจำต่อผู้ต้องขังสูงอายุในปัจจุบัน เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการให้สวัสดิการของเรือนจำต่อผู้ต้องขังสูงอายุและผลของการศึกษาจะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุมากขึ้น รวมทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุได้ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ (และกรอบแนวคิด ถ้ามี)

1. เพื่อศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานในด้านการให้สวัสดิการของเรือนจำ/ทัณฑสถานต่อผู้ต้องขังสูงอายุในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการให้สวัสดิการของเรือนจำ/ทัณฑสถานต่อผู้ต้องขังสูงอายุ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สมมติฐานการวิจัย

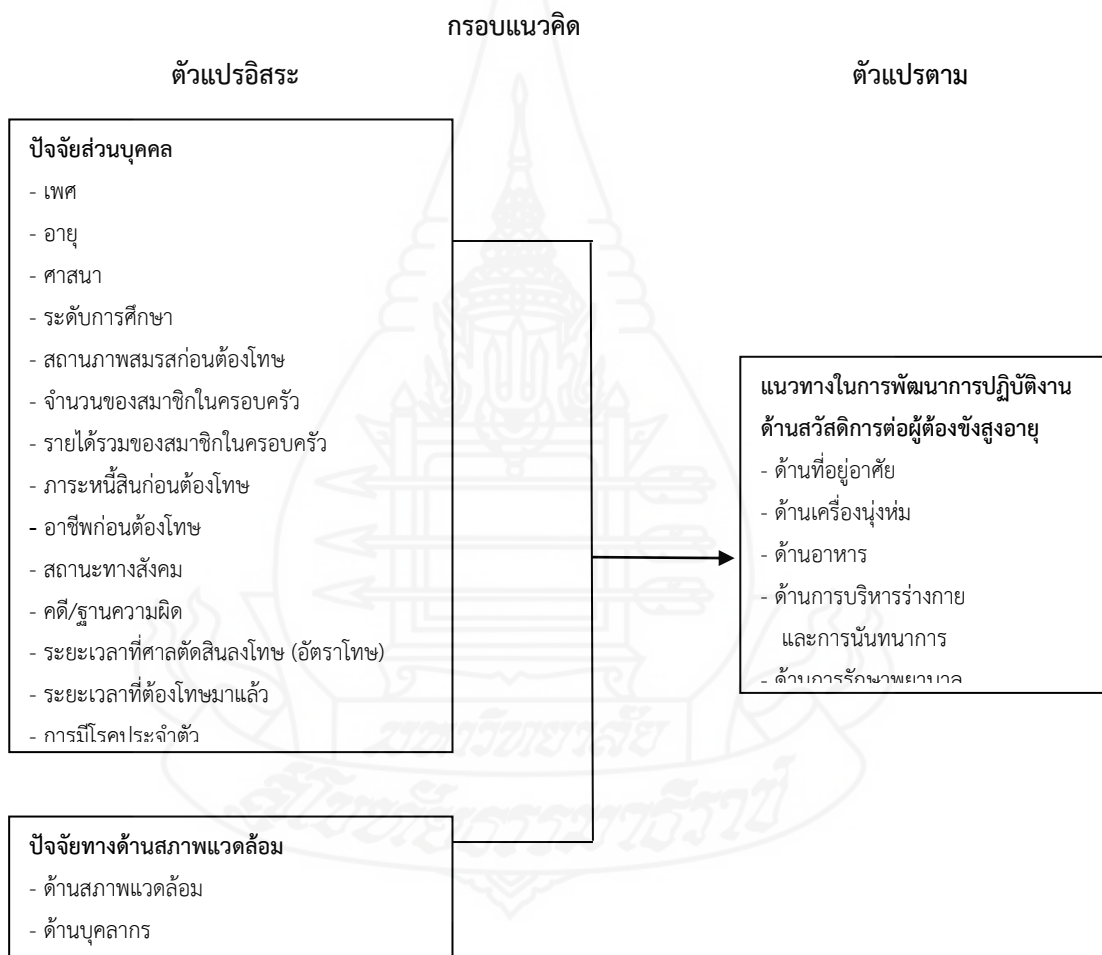
1. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย
2. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านเครื่องนุ่งห่ม



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

3. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านอาหาร
4. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ
5. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล



ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (1) การศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน 127 คน ทณฑสถานหญิงกลาง จำนวน 111 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 238 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้เกณฑ์การเก็บทุกหน่วยประชากรไม่มีการสุ่มตัวอย่าง (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ใน



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ในเรือนจำกลางคลองเปรมและทัณฑสถานหญิงกลาง แห่งละ 3 คน รวม 6 คน และผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางคลองเปรมและทัณฑสถานหญิงกลาง แห่งละ 3 คน รวม 6 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) และเลือกใช้สถิติที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัย (1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะภูมิหลังทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง (2) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis) เพื่ออธิบายว่าปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์ต่อตัวแปรตาม โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 60-65 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา สมรสแล้ว/อยู่กันด้วยกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีสมาชิกภายในครอบครัวจำนวน 4-6 คน รายได้รวมของสมาชิกภายในครอบครัวมากกว่าเดือนละ 25,000 บาท ขึ้นไป ไม่มีภาระหนี้สินก่อนต้องโทษ มีการประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ ไม่มีสถานะทางสังคม กระทำความผิดเกี่ยวกับพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) อยู่ระหว่าง 31 ปี-ประหารชีวิต มีระยะเวลาในการต้องโทษมาแล้วต่ำกว่า 5 ปี มีโรคประจำตัวและไม่เคยประสบอุบัติเหตุระหว่างที่อยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

1.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมหรือพื้นที่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความคับแคบ พื้นที่ในการใช้งานน้อยและไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ต้องขังมีเป็นจำนวนมาก สภาพแวดล้อมทางด้านสุขอนามัย เช่น สถานที่รับประทานอาหาร เรือนนอนมีความสะอาด มีการจัดการอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักสุขอนามัย สภาพแวดล้อมทางด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้ต้องขังสูงอายุภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เป็นต้น อย่างเพียงพอและมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเรือนจำ/ทัณฑสถานมีจำนวนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่ในการดูแลผู้ต้องขังสูงอายุอย่างใกล้ชิดนั้น มีจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนของผู้ต้องขัง ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานได้มีการจัดเจ้าหน้าที่มาคอยให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำหรือการให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ แก่ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นอย่างดี มีความเพียงพอและมีความเหมาะสมกับจำนวนของผู้ต้องขังและทางเรือนจำ/ทัณฑสถานได้มีการจัดให้มีบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลให้เข้ามาดูแลผู้ต้องขังสูงอายุอย่างใกล้ชิดและมีจำนวนที่เพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขัง อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยทางด้านแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการ

ปัจจัยทางด้านแนวทางในการ พัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการ	ระดับของความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D	การแปร ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ด้านที่อยู่อาศัย	2.04	16.69	50.0	23.41	7.87	2.82	.850	ปานกลาง
ด้านเครื่องนุ่งห่ม	3.02	18.82	45.22	24.38	8.58	2.83	.930	ปานกลาง
ด้านอาหาร	2.50	15.28	42.52	28.66	11.02	2.59	.887	น้อย
ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ	4.50	24.20	49.94	16.09	5.29	3.07	.843	ปานกลาง
ด้านการรักษาพยาบาล	4.15	24.28	46.81	19.32	5.43	3.03	.893	ปานกลาง

(ดูรายละเอียดตารางที่ 1)

1.4.1 ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนนอนมีความกว้างขวางไม่แออัด สามารถพักผ่อนได้อย่างสะดวกสบายและมีความเหมาะสมเพียงพอ แสงสว่างในเรือนนอนมีเพียงพอต่อการมองเห็นและมีความเหมาะสม ห้องอาบน้ำ/ห้องสุขาทางเรือนจำ/ทัณฑสถานได้มีการจัดไว้เป็นอย่างดีเป็นส่วนและเพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขัง รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอ และพื้นที่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความกว้างขวางไม่แออัดหรือคับแคบจนเกินไป จึงมีส่วนช่วยให้ผู้ต้องขังสูงอายุสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ง่ายสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้จนกว่าจะพ้นโทษ อยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านที่อยู่อาศัย คือ ควรปรับปรุงเรื่องของเรือนนอน ห้องอาบน้ำ/ห้องสุขา สิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานให้มีความกว้างขวางมากขึ้น เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 ด้านเครื่องนุ่งห่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอนและสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวจะได้รับการเปลี่ยนเมื่อชำรุด/ขาด/เสียหาย รวมถึงซักฟอกตามความจำเป็น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอนและสิ่งของใช้ส่วนตัวที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้มีความน่าสวมใส่ สะอาด สามารถใช้ได้นานและเพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานได้มีการจัดสรรเสื้อผ้าหรือเครื่องนุ่งห่มสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุในฤดูหนาวอย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อจำนวนผู้ต้องขังและทางเรือนจำ/ทัณฑสถานได้มีการจัดหาอุปกรณ์ในการหลบหนาว เช่น หมอน ผ้าห่ม ที่นอน ให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุอย่างทั่วถึงและเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านเครื่องนุ่งห่ม คือ ควรมีการปรับเปลี่ยนเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอนและสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวเสมอเมื่อมีการชำรุด/ขาด/เสียหาย และเพิ่มจำนวนเครื่องนุ่งห่มให้เพียงพอต่อการใช้งาน เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อด้านเครื่องนุ่งห่มอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.3 ด้านอาหาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายหรือง่ายต่อการรับประทานสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอและเหมาะสม อาหารที่จัดเลี้ยงในแต่ละวันมีคุณค่า



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ทางอาหารครบถ้วนตามหลักโภชนาการ มีความเพียงพอต่อการบริโภค ส่วนการจัดอาหารเสริมและอาหารพิเศษให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุ อยู่ในระดับน้อย

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านอาหาร คือ ควรมีการปรับปรุงเรื่องอาหารให้มีความเหมาะสมต่อผู้ต้องขังสูงอายุ เช่น อาหารที่มีรสชาติพอดี ไม่เค็ม ไม่มันจนเกินไป เป็นอาหารประเภทที่เคี้ยวง่าย และควรมีคุณค่าทางอาหารให้ครบถ้วนตามหลักโภชนาการ เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อด้านอาหารอยู่ในระดับน้อย

1.4.4 ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมหรือการนันทนาการให้กับผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอและมีความเหมาะสม และได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังสูงอายุออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง เพื่อให้มีสุขภาพที่แข็งแรงอยู่เสมออยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ คือ ควรมีการปรับปรุงสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมและการนันทนาการให้มีความเหมาะสมต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ควรมีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการบริหารร่างกายและการนันทนาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.5 ด้านการรักษาพยาบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดแพทย์หรือพยาบาลมาปฏิบัติงานหรือประจำอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อให้สะดวกต่อการตรวจรักษาผู้ต้องขังสูงอายุอย่างเพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง เมื่อผู้ต้องขังสูงอายุมีการเจ็บป่วยทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจะส่งแพทย์หรือพยาบาลเข้ามาทำการตรวจร่างกายเป็นประจำทุกวัน การดำเนินการส่งตัวผู้ต้องขังสูงอายุที่มีอาการเจ็บป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลอย่างรวดเร็วและทันท่วงทีมีการจ่ายยาให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุในปริมาณหรือจำนวนที่เพียงพอต่อการรักษาโรคหรืออาการเจ็บป่วยที่เป็นอยู่และมีการตรวจสอบสุขภาพอนามัยให้กับผู้ต้องขังสูงอายุอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาล คือ ควรมีการสนับสนุนจัดหาแพทย์หรือพยาบาลอยู่ประจำในเรือนจำ/ทัณฑสถานให้เพียงพอต่อการตรวจสุขภาพของผู้ต้องขัง และมีการตรวจร่างกายเป็นประจำทุกวัน หรือทุกเดือน เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณจากการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ	ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	Sig.
ด้านที่อยู่อาศัย	เพศ	0.000
	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	0.000
	ปัจจัยด้านบุคลากร	0.000
	ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ)	0.021
	ระยะเวลาที่ต้องโทษมาแล้ว	0.049
ด้านเครื่องนุ่งห่ม	เพศ	0.000
	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	0.000
	ปัจจัยด้านบุคลากร	0.000
	ศาสนา	0.048
	ระดับการศึกษา	0.050
ด้านอาหาร	เพศ	0.000
	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	0.000
	ปัจจัยด้านบุคลากร	0.000
	สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ	0.004
	ระดับการศึกษา	0.006
ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	0.000
	ปัจจัยด้านบุคลากร	0.000
	จำนวนของสมาชิกในครอบครัว	0.048
ด้านการรักษาพยาบาล	เพศ	0.000
	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	0.000
	ปัจจัยด้านบุคลากร	0.000
	ระดับการศึกษา	0.017
	สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ	0.027
	ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ)	0.041

*P<0.05

(ดูรายละเอียดตารางที่ 2)

เมื่อนำตัวแปรอิสระประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและปัจจัยด้านบุคลากรมาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนกับตัวแปรตาม คือ แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

2.1 ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม (โดยเรียงลำดับจาก Sig.) คือ เพศ (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านบุคลากร (Sig. = 0.000) ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) (Sig. = 0.021) และระยะเวลาที่ต้องโทษมาแล้ว (Sig. = 0.049) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ด้านเครื่องนุ่งห่ม พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม (โดยเรียงลำดับจาก Sig.) คือ เพศ (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านบุคลากร (Sig. = 0.000) ศาสนา (Sig. = 0.048) และระดับการศึกษา (Sig. = 0.050) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ด้านอาหาร พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม (โดยเรียงลำดับจาก Sig.) คือ เพศ (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านบุคลากร (Sig. = 0.000) สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ (Sig. = 0.004) และระดับการศึกษา (Sig. = 0.006) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม (โดยเรียงลำดับจาก Sig.) คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านบุคลากร (Sig. = 0.000) และจำนวนของสมาชิกในครอบครัว (Sig. = 0.048) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.5 ด้านการรักษาพยาบาล พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม (โดยเรียงลำดับจาก Sig.) คือ เพศ (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Sig. = 0.000) ปัจจัยด้านบุคลากร (Sig. = 0.000) ระดับการศึกษา (Sig. = 0.017) สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ (Sig. = 0.027) และระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) (Sig. = 0.041) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ต้องขังสูงอายุ พบว่า ปัญหาด้านสุขภาพส่วนใหญ่ คือ สายตา ช่องปาก/ฟัน (เช่น ปวดฟัน ฟันเสื่อมสภาพ ฟันผุ) โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตและโรคผิวหนัง ปัญหาของโรคผิวหนังที่เกิดขึ้นมานั้นอาจมาจากการที่ผู้ต้องขังทำความสะอาดร่างกายที่ไม่สะอาดพอและดูแลผิวหนังของตนเองไม่ดีพอ สิ่งจำเป็นที่ต้องการในการจัดสวัสดิการ คือ อยากให้มีดำเนินการด้านการรักษาพยาบาลให้มีความรวดเร็ว ฉับไว สามารถที่จะรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้ต้องขังสูงอายุที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้ง รวมทั้งอยากให้มีการเพิ่มจำนวนของพยาบาลและบุรุษพยาบาล อยากให้การปรับเปลี่ยนวันเวลาในการเปิด-ปิด ศูนย์ผู้ต้องขังสูงอายุ ซึ่งปกติจะเปิดเฉพาะวันจันทร์-วันศุกร์เท่านั้น จึงส่งผลให้ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์หรือในวันหยุดนักขัตฤกษ์ไม่มีสถานที่สำหรับการพักผ่อน

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน พบว่า ในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุได้จัดให้อย่างครบถ้วนครอบคลุมอยู่ในทุกๆ ด้าน รวมทั้งความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ ปัญหาและอุปสรรคของผู้ต้องขังสูงอายุ คือ เรื่องของสุขภาพด้านร่างกายและสุขภาพด้านจิตใจ สิ่งที่ยากปรับปรุง คือ การจัดอาหารที่มีความเหมาะสมกับสุขภาพและร่างกายของผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มีอาการเจ็บป่วยและมีโรคประจำตัว สิ่งที่ยากสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุต้องการ คือ ที่อยู่อาศัยในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งทางเรือนจำได้ทำการเปิดศูนย์ผู้ต้องขังสูงอายุเฉพาะวันจันทร์-วันศุกร์ เนื่องจากปัญหาในเรื่องของกระบวนการในการควบคุมดูแลผู้ต้องขังซึ่งทางเรือนจำได้ให้ความสำคัญของการควบคุมดูแลผู้ต้องขังเพราะในวันเสาร์-วันอาทิตย์มีจำนวนของเจ้าหน้าที่ในการดูแลผู้ต้องขังสูงอายุน้อยกว่าในวันปกติ ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการ คือ เรื่องของงบประมาณที่ได้รับมาน้อย



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ดังนั้นจะต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างจำกัดและเรื่องของเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนน้อยกว่าผู้ต้องขังสูงอายุ แนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการ คือ ควรมีการจัดสถานที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังสูงอายุและควรจัดสรรบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาเข้ามาช่วยเหลือ ดูแลและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านจิตใจและด้านร่างกายให้กับผู้ต้องขังสูงอายุ เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่จะมีความเครียด เกิดความท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการต่อผู้ต้องขังสูงอายุ: กรณีศึกษาเรือนจำกลางคลองเปรมและทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถที่จะอภิปรายผลการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

1. **ปัจจัยส่วนบุคคล** ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) อยู่ระหว่าง 31 ปี - ประหารชีวิต อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังสูงอายุที่อยู่ในเรือนจำกลางคลองเปรมมีจำนวนมากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่อยู่ในทัณฑสถานหญิงกลาง มีระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษสูงสุด เนื่องจากส่วนใหญ่กระทำความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ

2. **ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ต้องขังสูงอายุมองว่าสภาพแวดล้อมหรือพื้นที่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความแออัดคับแคบและไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามอัตภาพ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในด้านสุขภาพอนามัย เช่น สถานที่รับประทานอาหาร เรือนนอนและพื้นที่ในการใช้สอยต่างๆ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุ ดังนั้นจึงต้องการให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. **ปัจจัยด้านบุคลากร** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุต้องดำเนินชีวิตภายในกรอบของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่กำหนดเอาไว้และอยู่ภายใต้การควบคุม ดูแลของเจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุอยากได้สถานที่อยู่อาศัยในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์แต่เนื่องจากทางเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถเปิดศูนย์ได้เพราะเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย และบุคลากรของทางเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ทำหน้าที่ดูแลในเรื่องการจัดอาหารให้แก่ผู้ต้องขังมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้ต้องขังสูงอายุจึงต้องการให้ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านโภชนาการได้เข้ามาจัดสรรเมนูอาหารให้กับผู้ต้องขังสูงอายุ รวมทั้งอยากให้มีการจัดอาหารเสริมให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุด้วย

4. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการ

4.1 **ด้านที่อยู่อาศัย** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ เพศ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากร ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) และระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษมาแล้ว

4.1.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัยมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากทัณฑสถานหญิงมีพื้นที่ใช้สอยน้อยกว่าเรือนจำกลางคลองเปรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีไม่เพียงพอ รวมทั้งเรือนนอนของผู้ต้องขังหญิงสูงอายุมีความแออัดคับแคบไม่สะดวกต่อการนอนหลับพักผ่อนและภายในเรือนนอนของผู้ต้องขังหญิงสูงอายุต้องอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือเป็นแม่ลูกอ่อนจึงมีความต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติ งานด้านสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยมากกว่าเพศชายทั้งนี้เป็นเพราะพื้นที่ภายในเรือนจำกลางคลองเปรมมีพื้นที่ภายในกว้างขวางมากกว่าจึงสามารถจัดสรรสถานที่อยู่อาศัยได้



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฐิติมาพร จุลกิ่ง (2561) พบว่า จำนวนของผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นแต่สถานที่สำหรับใช้ในการคุมขังกลับไม่เพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขังหญิง

4.1.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมาก ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับสูง เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุมองว่าสภาพแวดล้อมหรือพื้นที่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความแออัดคับแคบและไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามอัฏภาพ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในด้านสุขภาพอนามัย เช่น สถานที่รับประทานอาหาร เรือนนอนและพื้นที่ในการใช้สอยต่างๆ ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุ ดังนั้นจึงต้องการให้มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (A Hierarchy of needs) ได้กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการทางร่างกาย (physiological needs) เช่น ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค

4.1.3 ปัจจัยด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบุคลากรมากต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับสูง เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุต้องดำเนินชีวิตภายในกรอบของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่กำหนดเอาไว้และอยู่ภายใต้การควบคุม ดูแลของเจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุอยากได้สถานที่อยู่อาศัยในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์แต่เนื่องจากทางเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถเปิดศูนย์ได้เพราะเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย สอดคล้องกับสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ต้องขังสูงอายุได้กล่าวว่าจำนวนของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ทำหน้าที่ในการดูแล การให้ความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษา รวมทั้งการทำหน้าที่ในการจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ นั้นยังมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นจำนวนมาก

4.1.4 ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุก 10 ปี และต่ำกว่า ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระยะเวลาตัดสินลงโทษจำคุกตั้งแต่ 31 ปี-ประหารชีวิต เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุที่ศาลตัดสินลงโทษ 10 ปี และต่ำกว่าที่จะเข้ามาอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ไม่นานทำให้ไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับที่อยู่อาศัยได้จึงมีความต้องการให้มีการพัฒนาในเรื่องของที่อยู่อาศัยมากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุกมากกว่า 31 ปี-ประหารชีวิต ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานมาเป็นระยะเวลานานจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับที่อยู่อาศัยได้ รวมทั้งมีการปรับสภาพของจิตใจให้ยอมรับกับที่อยู่อาศัยภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกัญญา อึ้งเจริญวงศ์ (2555) พบว่า ระยะเวลาต้องโทษมีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.5 ระยะเวลาที่ต้องโทษมาแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาในการต้องโทษจำคุกมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระยะเวลาในการต้องโทษจำคุก 5-10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุที่อยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานมาเป็นระยะเวลานานทำให้ทราบถึงสภาพของที่อยู่อาศัยภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานเป็นอย่างดีว่าจะต้องมีการพัฒนาในเรื่องใดบ้าง ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระยะเวลาในการต้องโทษจำคุก 5-10 ปี นั้นเพิ่งเข้ามาอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ไม่นานและไม่ได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยมากนักหรือมีการดำเนินชีวิตให้ผ่านไปเพื่อรอเวลาพ้นโทษ ซึ่งสอดคล้องกับ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

การศึกษาของพิรุณ หน่อแก้ว (2541) พบว่า ระยะเวลาต้องโทษที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการด้านเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ เพศ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากร ศาสนาและระดับการศึกษา

4.2.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านเครื่องนุ่งห่มมากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังหญิงมีสรีระทางร่างกายที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชายจึงมีจำเป็นที่จะต้องมีเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวที่จำเป็นมากกว่าเพศชาย เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุเพศชายมีการใช้เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่จะได้รับจากทางเรือนจำ/ทัณฑสถานอย่างเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฐิติมาพร จุลกิจ (2561) พบว่า ผู้ต้องขังหญิงมีเพศสภาพที่มีความต้องการที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชายจึงมีความต้องการเรื่องสิทธิในการดำรงชีวิตมากกว่าเพศชาย

4.2.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมากต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านเครื่องนุ่งห่ม อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของผู้ต้องขังสูงอายุที่ได้รับจากทางเรือนจำ/ทัณฑสถานนั้นมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตรประจำวันและเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่เอื้ออำนวยต่อการตากเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มเนื่องจากภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานมีความคับแคบและสถานที่จัดเก็บเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้า นั้นมีไม่เพียงพอต่อการจัดเก็บและการดูแลรักษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุกฤตา เพชรหนองชุม (2552) พบว่า ผู้ต้องขังสูงอายุมีความต้องการเครื่องอุปโภคบริโภคหรือสิ่งของจำเป็นขั้นพื้นฐาน รวมทั้งควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานให้มีความเหมาะสม

4.2.3 ปัจจัยด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบุคลากรมากที่สุดต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านเครื่องนุ่งห่ม อยู่ในระดับสูง เนื่องจากเครื่องนุ่งห่ม เครื่องหลับนอนที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานได้มีการจัดสรรให้แก่ผู้ต้องขังเพียงปีละ 3 ผืน โดยแบ่งเป็นสำหรับไว้ปูนอน เป็นผ้าห่ม เป็นหมอนหนุนศีรษะซึ่งเป็นปริมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตรประจำวันของผู้ต้องขังสูงอายุ โดยทางเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่สามารถที่จะจัดสรรเครื่องนุ่งห่ม เครื่องหลับนอนให้ผู้ต้องขังได้มากกว่านี้เนื่องจากติดปัญหาในเรื่องของงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอาภากร งามปลอด (2558) พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการในด้านความต้องการพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) เช่น เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหลับนอน เป็นต้น

4.2.4 ศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลามต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านเครื่องนุ่งห่ม มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่นับถือศาสนาคริสต์ ทั้งนี้เนื่องจากการแต่งกายตามหลักศาสนาอิสลาม คือ การปกปิดสิ่งพึงละอายของร่างกาย โดยเฉพาะร่างกายของผู้หญิงมุสลิมจึงได้มีการวางหลักเกณฑ์ว่าผู้หญิงจะสวมฮิญาบ คือ ผ้าคลุมศีรษะของผู้หญิงมุสลิม เป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้กันเป็นประจำในชีวิตประจำวัน ในส่วนของผู้ชายก็เช่นกันจะมีการแต่งตัวมิดชิด ใส่กางเกงขายาวและนิยมใส่เสื้อแขนยาวแต่สิ่งสำคัญของมุสลิมชาย คือ สวมผ้าโสร่ง หมวกกปิเยาะ เสื้อผ้าสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามจะต้องสะอาด ประณีตรวมทั้งต้องมีการผ้าปูละหมาดในการทำพิธีละหมาดในแต่ละครั้งด้วย เป็นต้น ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ไม่ได้มีรูปแบบของเครื่องแต่งกายเครื่องนุ่งห่มที่ใช้ในการประกอบพิธีทางศาสนาเหมือนศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลดาวัลย์ สุวรรณวิสุทธิ์



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

(2552) พบว่า ผู้ต้องขังหญิงเห็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ด้านเครื่องนุ่งห่ม อยู่ในระดับปานกลาง

4.2.5 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ เช่น ปริญญาโท ม.ศ.3 ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านเครื่องนุ่งห่มมากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ต้องขังสูงอายุที่จบการศึกษาในระดับอื่นๆ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกฎระเบียบหรือทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจึงมองว่าเครื่องนุ่งห่มที่รับอยู่นั้นไม่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายนั้นมีความพึงพอใจเครื่องนุ่งห่มที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้ว่ามีความเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิรุณ ห่อแก้ว (2541) พบว่า ผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและสวัสดิการในเรือนจำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3. ด้านอาหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการด้านอาหาร ได้แก่ เพศ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากร สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ และระดับการศึกษา

4.3.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านอาหาร มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นเพศหญิงได้รับอาหารที่มีความจำใจ อาหารมีความมันและเค็มจนเกินไป ดังนั้นจึงมีความต้องการอาหารที่ดีต่อสุขภาพ สะอาด มีความหลากหลาย เป็นต้น ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นเพศชายนั้นเป็นผู้ที่มีบุคลิกทางร่างกายที่แข็งแรงและสามารถรับประทานอาหารที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้ในแต่ละวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจิตติมาพร จุลกิ่ง (2561) พบว่า ผู้ต้องขังหญิงเป็นเพศสภาพที่มีความต้องการที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชาย ทำให้ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ได้รับสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นไม่เพียงพอโดยเฉพาะสิทธิในเรื่องเกี่ยวกับอาหาร

4.3.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมากต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านอาหาร อยู่ในระดับสูง เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุมองว่าสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับสถานที่รับประทานอาหารที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้มีความคับแคบและไม่เพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขังที่เข้ามารับประทานอาหาร รวมทั้งในเรื่องของอาหารที่จัดให้แก่ผู้ต้องขังนั้นก็ไม่ได้มีการแยกกันระหว่างผู้ต้องขังปกติกับผู้ต้องขังสูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทวี รัตนอุบล (2550) พบว่า ด้านโรงจัดเลี้ยงนั้นผู้ต้องขังต้องการให้มีการเพิ่มโต๊ะรับประทานอาหารให้มากขึ้น

4.3.3 ปัจจัยด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบุคลากรมากต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านอาหาร อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ต้องขังสูงอายุมองว่าบุคลากรของทางเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ทำหน้าที่ดูแลในเรื่องการจัดอาหารให้แก่ผู้ต้องขังมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้ต้องขังสูงอายุจึงต้องการให้ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านโภชนาการได้เข้ามาจัดสรรเมนูอาหารให้กับผู้ต้องขังสูงอายุ รวมทั้งอยากให้มีการจัดอาหารเสริมให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุกฤตา เพชรหนองชุม (2552) พบว่า ผู้ต้องขังสูงอายุส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสิ่งที่ต้องการให้ทางเรือนจำปรับปรุงมากที่สุด คือ การดูแลสุขภาพการให้อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

4.3.4 สถานภาพสมรสก่อนท้องโทษ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสเป็นหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านอาหาร มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสถานภาพสมรสที่เป็นโสด ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุคุ้นเคยกับรสชาติอาหารที่สามีหรือภรรยาทำให้อาหารรับประทานเมนูของอาหารมีความหลากหลายและมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ แต่เมื่อต้องเข้ามารับโทษอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานก็ไม่สามารถที่จะเลือกรับประทานอาหารได้ตามที่ตนเองต้องการได้ เนื่องจากติดในเรื่องของระเบียบปฏิบัติที่ผู้ต้องขังทุกคนต้องรับประทานอาหารที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้เหมือนกัน เป็นต้น ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสถานภาพสมรสเป็นโสด นั้นมีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ยึดติดกับเรื่องของอาหารเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยะพร ตันณีกุล (2556) พบว่า ปัจจัยด้านอาหารที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังสูงอายุมีผลต่อการจัดสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.5 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ เช่น ม.ศ.3 ม.ศ.5 ปริญญาโท ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านอาหาร มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่จบการศึกษาในระดับอื่นๆ มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักโภชนาการว่าอาหารแบบไหน ประเภทใดที่ทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ส่งเสริมต่อสุขภาพ เป็นต้น ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอาจจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักโภชนาการหรือการให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ รวมทั้งมองว่าอาหารที่ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้นั้นสามารถรับประทานได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพิรุณ หน่อแก้ว (2541) พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและสวัสดิการในเรือนจำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากรและจำนวนของสมาชิกในครอบครัว

4.4.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมาก ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ อยู่ในระดับสูง เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุมองว่าในการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายและการนันทนาการของทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจำเป็นต้องใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมที่กว้างขวางพอสมควร แต่สภาพแวดล้อมภายในของทางเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายและการนันทนาการ เนื่องจากมีความคับแคบและต้องแบ่งพื้นที่ในแต่ละส่วนไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ เป็น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุกฤตา เพชรหนองชุม (2552) พบว่า ทางเรือนจำควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่ของผู้ต้องขังสูงอายุให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เช่น สถานที่ออกกำลังกายหรือการจัดกิจกรรม

4.4.2 ปัจจัยด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบุคลากรมากต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการบริหารร่างกายและการนันทนาการของเรือนจำ/ทัณฑสถานมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นทางเรือนจำ/ทัณฑสถานจึงควรที่จะมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกหรือมีการจัดสรรบุคลากรผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหาร



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ร่างกายและการนันทนาการสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุโดยเฉพาะมาดำเนินการจัดกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิชากานต์ เชื้อเมืองพาน (2558) พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้สังคมภายนอกเข้ามาช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการจัดทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ

4.4.3 จำนวนของสมาชิกในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนของสมาชิกภายในครอบครัว 4-6 คน ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการบริหารร่างกายและการนันทนาการมากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสมาชิกภายในครอบครัว 1-3 คน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานนั้นได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุข ได้ผ่อนคลายความเครียด ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมหรือนันทนาการกับสมาชิกภายในครอบครัว รวมทั้งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเท่าที่ควร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุกฤตา เพชรหนองชุม (2552) สิ่งที่ทำทางเรือนจำควรมีการปรับปรุง คือ การสนับสนุนการออกกำลังกายและการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุเพื่อผ่อนคลายความเครียด

5.5. ด้านการรักษาพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ได้แก่ เพศ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากร ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษและระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ)

5.5.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล มากกว่าผู้ต้องขังที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุเพศหญิงเมื่ออายุมากขึ้นทำให้ร่างกายมีความอ่อนแอ มีปัญหาในเรื่องของการมีโรคประจำตัวที่จำเป็นจะต้องได้รับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานแล้วโอกาสที่จะได้รับการรักษาพยาบาลเหมือนตอนอยู่ภายนอกก็เป็นไปได้ยากเนื่องจากมีระเบียบที่กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนจึงทำให้ไม่สามารถได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าที่ควร ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นเพศชายนั้นมีโครงสร้างทางร่างกายที่แข็งแรง มีการดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายเป็นประจำจึงไม่มีปัญหาในเรื่องของอาการเจ็บป่วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลดาวลัย สุวรรณวิสุทธิ (2552) พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความต้องการในด้านการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก

5.5.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมมาก ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับสูง เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ จึงส่งผลให้สุขภาพของผู้ต้องขังสูงอายุมีความอ่อนแอหรือเกิดการเจ็บป่วย เป็นต้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำการรักษาพยาบาลก็ไม่เอื้ออำนวย มีความแออัด คับแคบ ทำให้การดูแลสุขภาพพยาบาลทำได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปณิดา ศรศรี (2545) พบว่า ผู้ต้องขังสูงอายุควรได้รับการรักษาพยาบาลเป็นพิเศษมีผลต่อรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางคลองเปรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.5.3 ปัจจัยด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบุคลากรมากต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับสูง เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุมีความคิดเห็นว่าจำนวนของบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลที่เข้ามาทำหน้าที่ดูแลผู้ต้องขังมีไม่



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

เพียงพอต่อจำนวนของผู้ต้องขังที่มีอยู่มากและไม่เพียงพอต่อการตรวจรักษาผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลดาวัลย์ สุวรรณวิสุทธิ (2552) พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำหน้าที่ในการดูแลสุขภาพอนามัย และการสุขาภิบาลของผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำแนะนำของแพทย์

5.5.4 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติ งานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาลมากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุที่มีการศึกษาดังกล่าวเป็นผู้ที่มีระดับความรู้ต่ำและโอกาสเข้าถึงในการรักษาพยาบาลของรัฐเป็นไปได้ยากประกอบกับการมีฐานะทางบ้านที่ยากจนไม่มีเงินที่จะนำไปใช้ในการรักษาพยาบาล เมื่อต้องเข้ามารับโทษก็ยังได้รับการรักษาพยาบาลได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังมีมาก บุคลากรทางการแพทย์มีจำนวนน้อยจึงทำให้การรักษาพยาบาลเป็นไปได้ด้วยความล่าช้า เป็นต้น ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองจึงไม่ค่อยมีอาการเจ็บป่วย รวมทั้งเข้าใจถึงขั้นตอนของการรักษาพยาบาลผู้ต้องขังที่ต้องอิงกับระเบียบปฏิบัติเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิรุณ หน่อแก้ว (2541) พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและสวัสดิการในเรือนจำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.5.5 สถานภาพสมรสก่อนต้องโทษ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษที่เป็นหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษแบบอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุที่เป็นหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่จะคุ้นเคยกับการที่มีคนในครอบครัวคอยดูแลพาไปโรงพยาบาล พาไปพบแพทย์เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย แต่เมื่อต้องเข้ามารับโทษจึงไม่มีคนคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เวลาเจ็บป่วยก็ต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลตามขั้นตอนของทางเรือนจำ/ทัณฑสถาน ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษในรูปแบบอื่นๆ เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัวจึงไม่จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลทางการแพทย์จากทางเรือนจำ/ทัณฑสถานน้อยลงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทวี รัตนอุบล (2550) พบว่า แพทย์และเจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ผู้ป่วยในการตรวจรักษาโรค การวินิจฉัยโรคและจ่ายยาให้เพียงพอกับการรักษาโรคของผู้ป่วย

5.5.6 ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษ (อัตราโทษ) กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษจำคุก 10 ปี หรือต่ำกว่าต้องการแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล มากกว่าผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษตั้งแต่ 30 ปี-ประหารชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุที่ศาลตัดสินลงโทษไม่มากและเข้ามาอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ไม่นาน จึงเกิดความเครียดหรือไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการดำเนินชีวิตภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ จึงส่งผลให้มีปัญหาสุขภาพตามไปด้วย แต่เนื่องจากกระบวนการรักษาพยาบาลมีระเบียบปฏิบัติหลายขั้นตอนกว่าจะได้รับการตรวจรักษาก็ต้องรอเป็นเวลานานทำให้มีอาการเจ็บป่วย ส่วนผู้ต้องขังสูงอายุที่มีระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษตั้งแต่ 31 ปี-ประหารชีวิตจะต้องมีการดำเนินชีวิตอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานเป็นระยะเวลานานจึงสามารถปรับตัวให้เข้ากับที่อยู่อาศัยภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานได้ รวมทั้งมีการปรับสภาพจิตใจให้ยอมรับกับอัตราโทษที่ศาลตัดสินลงโทษได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปานิตา กัมสุทธ์ (2557) พบว่า กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ในการผู้ดูแลและรักษาพยาบาลผู้ต้องขังป่วย โดยการจัดหาแพทย์มาทำการตรวจรักษาหรือหาโรงพยาบาลภายนอกเพื่อส่งผู้ต้องขังไปทำการรักษา



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ทางกรมราชทัณฑ์ควรมีการปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบในเรื่องของการปิด-เปิด ศูนย์ผู้ต้องขังสูงอายุในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์หรือวันหยุดราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ต้องขังสูงอายุที่จะได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ควรมีการผ่อนปรนให้ผู้ต้องขังสูงอายุได้มีสถานที่พักผ่อนสำหรับหลบแดดหลบฝนเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากผู้ต้องขังสูงอายุจะไม่ต้องเผชิญกับปัญหาด้านสถานที่พักอาศัยในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์หรือวันหยุดราชการ เป็นต้น

2. ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานควรมีการปรับปรุงคุณภาพในเรื่องของอาหารสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุเป็นพิเศษ เช่น อาหารไม่ควรมีความมัน เค็ม เปรี้ยวหรือหวานมากเกินไป รวมทั้งควรมีการปรับปรุงรายการอาหารในแต่ละเดือนให้มีความหลากหลายเมนู กล่าวคือ ไม่มีความซ้ำซ้อนของรายการอาหารจนเกิดความน่าเบื่อ เช่น อาหารของท้องถิ่นในแต่ละภาค สลับกันไปหรือการจัดให้มีเมนูอาหารที่ผู้ต้องขังสูงอายุยังไม่เคยได้รับประทานในบางมื้อ เพื่อให้อาหารมีคุณค่าทางโภชนาการ และเหมาะสมแก่การจัดเลี้ยงให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุหรือการวัดดูสุขภาพประเภทอื่น ๆ ที่มีคุณค่าทางอาหารใกล้เคียงกันแทน เนื้อสัตว์ก็ได้ เป็นต้น นอกจากนี้ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานควรมีการกำชับผู้ที่มีหน้าที่ในการปรุงอาหารอย่าให้มีการใส่ผงชูรสหรือผงปรุงรสในการปรุงอาหารมากนัก เนื่องจากไม่มีประโยชน์ต่อร่างกายแต่อย่างใด

3. ทางกรมราชทัณฑ์ควรมีนโยบายหรือแนวทางในการตรวจสอบสุขภาพให้แก่ผู้ต้องขังสูงอายุเป็นประจำทุก 3 เดือนหรือทุก 6 เดือน เพื่อคว่าผู้ต้องขังสูงอายุมีสุขภาพเป็นอย่างไรหรือจะต้องเข้ารับการรักษาเกี่ยวกับโรคอะไรบ้าง รวมทั้งควรมีการตรวจเช็คสายตา ฟัน หูและผิวหนังของผู้ต้องขังสูงอายุอย่างต่อเนื่องหรืออย่างน้อยทุก ๆ 3 เดือน และควรมีการเพิ่มงบประมาณด้านการจัดซื้อแว่นตา ทำฟันปลอม อุปกรณ์เกี่ยวกับการออกกำลังกายหรือทำกายภาพ เป็นต้น รวมทั้งทางกรมราชทัณฑ์ควรมีการจัดสวัสดิการที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ต้องขังสูงอายุที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เช่น มีอาการทางสายตา สายตาฝ้ามัวมองไม่เห็น ไม่มีฟันเคี้ยวอาหารหรือขาเดินได้ไม่ปกติต้องใช้เครื่องช่วยพยุง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นกับความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ทางเรือนจำ/ทัณฑสถานควรมีการปรับปรุงสถานที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขังสูงอายุให้ถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ เนื่องจากมีจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นทุก ๆ วันทำให้มีความแออัด เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่าง ๆ ตามมา จึงควรดูแลและจัดที่อยู่ให้กับผู้ต้องขังสูงอายุให้เป็นสัดส่วน เนื่องจากกลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุเป็นผู้ที่มีภูมิต้านทานโรคต่ำจึงมีความเสี่ยงสูงกว่านักโทษกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมราชทัณฑ์. (2558). แผนปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562. กระทรวงยุติธรรม.

กรมราชทัณฑ์. (2561). การปฏิบัติและการดูแลผู้ต้องขังสูงอายุ. ส่วนการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง. กระทรวงยุติธรรม.

กรมอนามัย. (2552). การเปลี่ยนแปลงและเตรียมตัวเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2560. (Online). From <http://hp.anamai.moph.go.th/soongwai/statics/health/prepared/topic002.php>

กัญญา อึ้งเจริญวงศ์. (2555). คุณภาพชีวิตภายใต้การได้รับสวัสดิการของผู้ต้องขัง : กรณีศึกษา เรือนจำกลางเพชรบุรี.

(วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฐิติมาพร จุลกิ่ง. (2561). สิทธิในการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังหญิง. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.



การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

- ทวี รัตนอุบล. (2550). *ความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่มีต่อการให้บริการด้านสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในเรือนจำจังหวัดพะเยา*. (การศึกษานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปณิตา ศรศรี. (2545). *รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางคลองเปรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิยะพร ตันณีกุล. (2556). *แนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ*. บทความวิจัย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปณิตา กัณสุทธิ. (2557). *สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาลของผู้ต้องขัง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิชชาภานต์ เชื้อเมืองพาน. (2558). *การศึกษาการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังสูงอายุของนักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกรมราชทัณฑ์*. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิรุณ นน่อแก้ว. (2541). *ความพึงพอใจของผู้ต้องขังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและสวัสดิการในเรือนจำ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลดาวลัย สุวรรณวิสุทธิ. *ทัศนะของผู้ต้องขังหญิงต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ ทัณฑสถานหญิงธนบุรี*. (สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุกฤตา เพชรหนองชุม .(2552). *ปัญหาด้านสวัสดิการผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางคลองเปรม*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาภากร งามปลอด. (2558). *การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Maslow, A.H. (1943). *A theory of human motivation*. Originally Published in Psychological Review, 50(4), 370-396.